

Ali Ekber YILDIRIM

TARIM DÜNYASINDAN aey@dunya.com

01 Haziran 2017

Karkas et ithalatı hazırlığı

Milli Hayvancılık Politikası ile ithalata bağımlılığı azaltmayı ve yerli hayvan varlığını artırmayı hedefleyen hükümet, kırmızı et fiyatındaki artışı önlemek için karkas et ithalatına hazırlanıyor.

Hayvancılıkta özellikle de kırmızı ette yaşanan durum gerçekten vahim. Hükümet bir yandan Milli Tarım Politikası ile yerli hayvan varlığını artırarak dışa bağımlılığı azaltmayı hedefliyor. Bir yandan da kırmızı et fiyatı artmasın diye besilik, kasaplık hayvan ithal ediyor.

İki yıldan beri yapılmayan karkas et ithalatı için ise hazırlıklar sürdürülüyor. Edindiğimiz bilgilere göre Et ve Süt Kurumu Avrupa Birliği'ne verilen taviz çerçevesinde 19 bin ton karkas etin ithalatını da içine alan toplam 50 bin ton karkas et ithalatı için hazırlıklarını sürdürüyor. Bu etin önemli bölümünün Bosna Hersek'ten yapılması öngörülüyor.

Karkas et ithalatına gerek var mı?

Bu sorunun yanıtını vermek için piyasanın durumunu iyi analiz etmek gerekiyor. Piyasadaki son durum ise özetle şöyle:

1- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik ve bakanlık yetkililerine göre, piyasada yeterli sayıda kesimlik hayvan var. Bu nedenle fiyat artışına neden olacak bir açık yok. Yeterli hayvan varsa fiyatın artmaması gerekiyor. Fakat birileri ithalatın önünü açmak için fiyatı yükseltiyor. Fiyatı yükselten üretici değil. Fakat üretici bu artıştan etkileniyor.

2- Kırmızı et fiyatı artınca, üretici "bir kaç gün daha bekleyeyim hayvanımı yüksek fiyattan kestireyim" diye beklentiye sokuluyor. Yeterli hayvan var, fakat yeterli kesim olmayınca fiyat yükseliyor. Üretici hayvanını bekletiyor. Bekletirken yem yediriyor. Yem maliyeti fiyat artışının üstündeyse üretici farkında olmadan zarar ediyor.

3- İthalatı zorunlu kılmak için piyasada başka hareketler de var. Et ve Süt Kurumu piyasanın neredeyse yarı fiyatına kıyma ve kuşbaşı et sattığı için mağazalarında uzun kuyruklar oluşuyor. Kurum, dana kıymasının kilosunu 28 lira 75 kuruştan, dana

kuşbaşının kilosunu 31 liradan satıyor. Bu nedenle uzun kuyruklu oluyor. Bu kuyukları gören, "yeterli et yok, ithalat yapılmalı" görüşünü ileri sürüyor.

4- Et ve Süt Kurumu'nun et satış fiyatı piyasaya göre ucuz olduğu için tüketici az sayıdaki mağazaya akın ediyor. Et ve Süt Kurumu bu talebi karşılayamayınca kısıtlamaya gidiyor. Tüketicilere et satışını her ürün için 1 kilogram ile sınırlandırdı. Tüketici en fazla 1 kilo kıyma, 1 kilo kuşbaşı alabiliyor. Yakında et satışı karneye bağlanır sölemi yayılıyor.

5- Besilik dana ithalatı devam ediyor. İthalatı Et ve Süt Kurumu sıfır gümrükle yapıyor. Özel sektör için ise gümrük vergisi yüzde 10. Fakat ithalat yapmak için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na başvurulduğunda bakanlık seçim heyeti görevlendirmedeği için özel sektör ithalat yapamıyor. Konuştuğumuz bir yetiştiricinin anlattığına göre, parasını ödediği halde 120 besilik danayı mart ayında teslim etmesi gereken Et ve Süt Kurumu henüz teslim edemedi. Hayvan alamayan çok sayıda besici var.

6- Avrupa'da et fiyatlarının dengeli olmasında domuz eti tüketiminin yaygın olmasının önemli rolü var. Türkiye'de ise bu denge küçükbaş hayvan eti ile özellikle kuzu eti ile sağlanmaya çalışılıyor. Fakat bu dönemde kuzu eti fiyatı da çok yüksek. Kuzu ölümlerinin yüksek olması nedeniyle kilosu 20-25 lira olan kuzu bıçak fiyatı bu dönemde 35 lira. Fiyatın 40 liraya çıkma olasılığı yüksek.

7- Piyasayı yakından takip eden Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Et ve Süt Kurumu, besilik hayvan ithalatının yanı sıra kısa vadeli önlem olarak kasaplık hayvan ithalatı yapmayı planlıyor. Bu da yetmezse karkas et ithalatı için hazırlıklar yapıldı. Ramazan ayında veya sonrasında fiyat yükselirse karkas et ithalatı devreye girecek.

8- Karkas et ithalatı en son 2015 yılında yapıldı. Bildiğimiz kadarıyla Faruk Çelik'in bakanlığı döneminde karkas et ithalatı olmadı. Rakamlara bakıldığında, 2014-2015 döneminde toplam olarak yaklaşık 18 bin ton karkas et ithalatı yapılmıştı. Bunun yarısı dondurulmuş karkas olarak Avrupa Birliği'nden yapıldı.

Kurumu harekete geçiren ziyaret

Yaşanan bu tabloyu tamamlayan bir örnek hafta başında Ankara'da yaşandı. Başbakanlık müşavirlerinden biri Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü'nün bulunduğu Yüzüncüyıl'daki merkez mağazadan et almaya gider. Fakat kendisine et olmadığı söylenir. Müşavir, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik'i arayarak Et ve Süt Kurumu mağazasında et bulamadığını söyler. Bakan konuyla yakından ilgilenir.

Et ve Süt Kurumu'na giderek durumu yerinde inceler. Kendileri için de sürpriz olan ziyaret Et ve Süt Kurumu tarafından kamuoyuna şöyle duyuruldu: "Kurumumuza bir

ziyaret gerçekleştiren Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Faruk Çelik, Genel Müdür V. Ethem Kalın ve kurum yöneticileri ile yaptığı görüşmede sektör ve kurum çalışmalarlarıyla ilgili değerlendirmelerde bulundu.

Bakan Çelik, kurumumuzun et ve süt piyasasında hem üretici hem tüketici açısından oldukça önemli bir yere sahip olduğunu, sektör içindeki önemi her geçen gün artan Et ve Süt Kurumu'nun piyasayı düzenleme görevini hakkıyla yerine getirdiğini belirterek başta yöneticiler olmak üzere tüm çalışanlara teşekkür etti.

Ramazan geliyor, yaz geliyor, turist geliyor, piknik geliyor diye yapılan spekülasyonların devam etmesi üzerine et fiyatlarının arttığına değinen Çelik, hayvan varlığında sıkıntı olmadığını ancak arada spekülasyonların piyasa dengesini bozucu girişimlere bakanlık olarak asla müsaade etmeyeceklerini vurguladı.

Bakan Çelik, ayrıca Et ve Süt Kurumu'nun piyasaya uygun şartlarda et arz edeceğini ve piyasanın ihtiyaçları karşılanana kadar bu görevine devam edeceğini dile getirdi.

Genel Müdür V. Ethem Kalın'dan kurumun faaliyetleri hakkında bilgi alan Çelik, kurumumuz mağazasını da ziyaret edip alışveriş yapan vatandaşlar ile sohbet etti."

Özetle, "Kırmızı et fiyatı 50 liraya çıktı" denilerek karkas et ithalatı yapılması yönünde ciddi lobi çalışması yapanlar var. Et ve Süt Kurumu da ithalat için hazırlık yaptı. Besilik hayvan ithalatı yapılırken karkas et ithal etmek hem yerli üreticiye hem de besilik hayvan alıp besleyenlere büyük darbe vurur.

2014-2015 yıllarında gerçekleştirilen ithalat (kg)

